

REGULAMIN KONKURSU NA PROJEKT WYDARZENIA ARTYSTYCZNEGO DLA DZIECI

24. BIENNALE SZTUKI DLA DZIECKA „PRZYSZŁOŚĆ”

Załącznik nr 1 do Regulamin – założenia programowe konkursu

Wybór zagadnień związanych z przyszłością jako tematu przewodniego 24. edycji Biennale Sztuki dla Dziecka to artystyczna odpowiedź na nadzwyczaj szybko zmieniającą się rzeczywistość społeczną, w jakiej funkcjonują dzieci i dorośli, a także obszar problemowy, który pozwala uruchomić inspirujące refleksje filozoficzne, psychologiczne, a przede wszystkim twórcze.

Rozmowa o przyszłości pełna jest sprzecznych odczuć. Z jednej strony trudno rezygnować z marzeń i nadziei na lepsze jutro, oczekiwaną, pozytywną zmianę, z drugiej – poczucie niepewności wynikające z rzeczywistości, jaką przyniosła pandemia i świadomość postępującej katastrofy klimatycznej, każą zachować ostrożność. Potrzeba działania, wpływania na rzeczywistość spotyka się ze świadomością ograniczonego wpływu. W tej perspektywie sztukę można jednak postrzegać jako przestrzeń ćwiczenia wyobraźni, czyli rozwijania umiejętności twórczego myślenia, które jest niezbędne do tworzenia nowych rozwiązań. Nie jest to jednak równoznaczne z traktowaniem działań artystycznych jako praktyk o charakterze użytkowym.

Choć sztuce dla dzieci nie jest obcy katastrofizm, to zasadne wydaje się pytanie, czy powinna ona przede wszystkim nieść nadzieję i dawać pozytywne rozwiązania. Być może bardziej adekwatne niż poszukiwanie jednoznacznych odpowiedzi, jest stawianie pytań. Zachęcają one nie tylko do spekulacji i przewidywań, ale także do zaangażowania intelektualnego, emocjonalnego oraz do podejmowania konkretnych działań praktycznych.

Połączenie takich zagadnień jak sztuka dla dzieci i przyszłość niesie także pewne ryzyko. Jest nim pominięcie przez dorosłych dziecięcej teraźniejszości na rzecz przekazywania młodym odbiorcom i odbiorczyniom wiedzy pochodzącej z przeszłości, która ma kształtować ich przyszłość - zgodnie z przewidywaniami dorosłych. Skupienie się wyłącznie na tym aspekcie spycha sztukę w obszar nachalnego dydaktyzmu, którego w ramach wydarzeń 24. Biennale Sztuki dla Dziecka będziemy unikać. Paradoksalnie więc, zaproponowany temat skłania także do skupienia się na teraźniejszości, w której zaczyna się przyszłość.

Tematyka związana z przyszłością podczas 24. Biennale Sztuki dla Dziecka będzie w sposób szczególny obejmowała następujące zagadnienia:

ZMIANA. Doświadczenie zmiany może być rozumiane zarówno jako zjawisko zewnętrzne wobec jednostki, jako jej reakcja na przeobrażającą się rzeczywistość, a także jako doświadczenie zmiany najbardziej osobistej, związane z ewolucją jej samej. Ta najbardziej kluczowa zmiana to doświadczenie rozwoju i wzrostu dziecka – dla niego samego, a także dla bliskich mu dorosłych. W tej perspektywie pytania o przyszłość – kolejny dzień, tydzień, rok, kolejne dwa, dziesięć, trzydzieści lat – nabierają szczególnego znaczenia i – w zależności od wieku i osobistych doświadczeń – mogą być

zupełnie inaczej rozumiane. Na drugim biegunie znajduje się doświadczenie świata, zmieniającego się np. pod wpływem decyzji politycznych (takich jak działania wojenne).

EKSPERYMENT. Siła napędowa zmiany i nowości. Eksperyment w sztuce można postrzegać jako przyszłość sztuki lub też: sztukę przyszłości. Obejmuje poszukiwania, próby, testy, łączenie gatunków, formatów wydarzeń, poszukiwanie nowych form i tematów. Zagadnienie to wydaje się szczególnie interesujące w kontekście sztuki dla dzieci czyli dla tej widowni, która posiada jeszcze stosunkowo niewielką liczbę uprzedzeń związanych ze sztuką, a tym samym większą otwartość na nowe doświadczenia. Myśl o eksperymencie to zaproszenie do kreowania nowych rozwiązań, które mogą stanowić sztukę przyszłości, a także przeciwdziałanie nadmiernej zachowawczości i konserwatywnemu myśleniu o twórczości dla młodych.

KLIMAT. Zagadnienia związane z klimatem to jedne z największych wyzwań współczesności. Dostępna współcześnie wiedza na temat wpływu działalności człowieka na nieodwracalne zmiany w ekosystemach sprawia, że myślenie o przyszłości ulega modyfikacji. Uruchamia to pytania o przyszłość nie tylko w skali jednostki czy wspólnoty kulturowej, ale także ekosystemów i planety. Biorąc to pod uwagę zasadne wydaje się pytanie o to, czy przyszłość w ogóle istnieje, a jeśli tak, to kto ma na nią realny wpływ.

TECHNOLOGIA. Niespotykana historycznie prędkość rozwoju technologii, jaka cechuje przełom XX i XXI wieku, a także pierwsze dziesięciolecia wieku XXI skłaniają do refleksji na temat zmian w funkcjonowaniu następujących po sobie pokoleń i kształtowaniu między nimi relacji. Nie musi to być jednak wyłącznie przestrzeń konfliktu generacyjnego, ale także obszar budowania porozumienia i wzajemnej ciekawości. Praca z narzędziami, jakie udostępnia najnowsza technologia, to także szansa dla kreowania nowatorskich działań artystycznych, jak i ryzyko ich przyczynkowego, powierzchownego traktowania.

RÓŻNORODNOŚĆ. Świat, w którym ludzie mogą się bardzo szybko przemieszczać, by podróżować i zmieniać miejsca zamieszkania, jest także światem naznaczonym migracjami niewynikającymi wyłącznie z wyboru, ale także z konieczności społecznych, politycznych czy klimatycznych. To także przyszłość społeczeństw (których częścią są dzieci) stanowiących dotychczas kulturowy monolit. Otwiera to temat różnorodności, nie tylko kulturowej, oraz skłania do tego, by dbać o poszerzenie obszarów wrażliwości, umożliwiając budowanie porozumienia z innymi osobami.